

Σ.Β.Β.Ε.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠ.Δ.207

Θεσσαλονίκη, 5 Απριλίου 2006

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ 20 / 2006

**Προς τις
Βιομηχανίες & τους Συνδέσμους
Μέλη του Συνδέσμου Βιομηχανιών
Βορείου Ελλάδος**

Θέμα : Ζητήματα σε σχέση με την εμφάνιση και σφράγιση επιταγών

Αγαπητοί/ές Κύριοι/ες,

Σας αποστέλλουμε για ενημέρωση και τυχόν ενέργειές σας κείμενο σχετικό με το θέμα, το οποίο συνέταξε η «NOMOS» Δικηγορική Εταιρία Θεσσαλονίκης, Νομική Σύμβουλος του Συνδέσμου μας.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε επιπλέον πληροφορία ή διευκρίνιση.

Με εκτίμηση,

Γιάννης Σταύρου
Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος

Συν.: 1

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΚΑΙ ΣΦΡΑΓΙΣΗ ΕΠΙΤΑΓΩΝ

I. Το πρόβλημα

Τα τελευταία δύο χρόνια, μετά την έκδοση των αριθ. 30/2003 και 18/2004 αποφάσεων της πολιτικής ολομέλειας του Αρείου Πάγου, τις οποίες ακολούθησαν και πλειάδα αποφάσεων πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων ποινικών Δικαστηρίων, δημιουργήθηκε σημαντικό πρόβλημα στην αγορά, σχετιζόμενο με τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να εγείρουν δικαστικές αξιώσεις, που απορρέουν από επιταγές που δεν πληρώθηκαν, αλλά σφραγίστηκαν.

Επιγραμματικά σημειώνεται ότι ο κοιμιστής σφραγισμένης (ακάλυπτης) επιταγής έχει τη δυνατότητα να αμυνθεί κατά του οφειλέτη **σωρευτικά** με:

- 1.1. Κατάθεση αίτησης για έκδοση διαταγής πληρωμής, που έχει την ισχύ δικαστικής απόφασης
- 1.2. Με την έγερση αγωγής αδικοπραξίας κατά του εκδότη της ακάλυπτης επιταγής, που πέραν της παραπάνω υπό 1.1. δυνατότητας, παρέχει στον κοιμιστή της επιταγής το δραστικό μέσο της **πρωσοποκράτησης** του εκδότη
- 1.3. Με την υποβολή έγκλησης για το αδίκημα της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, που συνεπάγεται την **ποινική τιμωρία** του εκδότη

Με τις παραπάνω αποφάσεις έγινε δεκτό ότι στερούνται των παραπάνω υπό 1.2. και 1.3. ενδίκων βοηθημάτων (αγωγή αδικοπραξίας και δυνατότητα υποβολής έγκλησης) οι κοιμιστές ακάλυπτων επιταγών στις περιπτώσεις, που στο πλαίσιο συνήθως της συνεργασίας με κάποια τράπεζα, η επιταγή έχει οπισθογραφηθεί προς αυτή:

- 1.1. είτε γιατί έχει δοθεί ως ενέχυρο για τη διασφάλιση απαιτήσεων της τράπεζας (οπότε τίθεται η σφραγίδα «**λόγω ενεχύρου**», «**αξία σε ενέχυρο**»)
- 1.2. είτε για τη διευκόλυνση των συναλλαγών, για τη διακίνηση επιταγών διαφορετικών τραπεζών μέσω του διατραπεζικού ηλεκτρονικού συστήματος συμψηφισμού επιταγών (ΔΗΣΣΕ) (οπότε τίθεται η σφραγίδα «**αξία σε πίστωση**», «**αξία σε κάλυψη**»)

Στις παραπάνω περιπτώσεις, η τράπεζα προς την οποία έχει οπισθογραφηθεί η επιταγή εμφανίζει μέσω του διατραπεζικού ηλεκτρονικού συστήματος προς πληρωμή την επιταγή στην πληρώτρια τράπεζα, η επιταγή σφραγίζεται, λόγω μη ύπαρξης διαθέσιμου υπολοίπου και, ακολούθως, επιστρέφεται στον τελευταίο οπισθογράφο, αφού ο τελευταίος της καταβάλει το ισόποσο της αξίας της.

Το σκεπτικό των παραπάνω αποφάσεων και, γενικά, της νέας αυτής νομολογιακής προσέγγισης έγκειται στο γεγονός ότι, σύμφωνα με την ερμηνεία των περί αδικοπραξίας διατάξεων, δικαίωμα έγερσης αγωγής αδικοπραξίας και υποβολής έγκλησης για το αδίκημα της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής έχει μόνο εκείνος που ζημιώνεται **άμεσα** από την έκδοση αυτής και τέτοιος είναι μόνο ο τελευταίος κομιστής της επιταγής, που εμφάνισε την επιταγή προς είσπραξη και τη σφράγισε ως απλήρωτη. Σύμφωνα με αυτή την ερμηνεία, στις δύο παραπάνω περιπτώσεις τελευταίος κομιστής και άμεσα ζημιωθείς από την έκδοση της ακάλυπτης επιταγής θεωρείται η τράπεζα και όχι το πρόσωπο προς το οποίο επιστράφηκε η επιταγή από την τράπεζα και κάλυψε την αξία της για να την αναλάβει από αυτή. Άμεση συνέπεια αυτού είναι να μην μπορεί το πρόσωπο προς το οποίο επιστράφηκε η επιταγή από την τράπεζα στις παραπάνω περιπτώσεις, ούτε να εγείρει αγωγή αδικοπραξίας, ούτε να υποβάλλει έγκληση.

II. Η αντιμετώπιση

Άσχετα από τη νομική ορθότητα ή μη της παραπάνω νομολογιακής προσέγγισης, είναι εμφανές ότι εκείνο που προέχει είναι να μην «αφοπλίζεται» από τα ιδιαίτερα δραστικά μέσα της αγωγής αδικοπραξίας και της ποινικής δίωξης του εκδότη ακάλυπτης επιταγής το πρόσωπο προς το οποίο επιστράφηκε η ακάλυπτη επιταγή από την τράπεζα και κάλυψε την αξία της για να την αναλάβει.

Για το λόγο αυτό, καθίσταται πλέον στην πράξη απαραίτητη η συνεννόηση του πελάτη της τράπεζας με την τράπεζα του, σε περίπτωση μη ομαλής εξέλιξης της διαδικασίας εμφάνισης επιταγών προς πληρωμή, κατά τα παραπάνω. Ειδικότερα, στην περίπτωση που η τράπεζα εμφανίσει την επιταγή που της οπισθογράφησε ο πελάτης της, κατά τα παραπάνω (1.1., 1.2) και διαπιστώσει ότι είναι ακάλυπτη, συνιστάται να μην προβαίνει η ίδια στη σφράγιση της, αλλά να ειδοποιεί άμεσα τον πελάτη της και προηγούμενο οπισθογράφο. Στην περίπτωση αυτή, ανάλογα με τις συναλλακτικές τους σχέσεις, εκείνος θα πρέπει να καλύψει τη σχετική αξία της επιταγής στην τράπεζα, είτε καταβάλλοντας το σχετικό ποσό, είτε αντικαθιστώντας την με άλλο αξιόγραφο. Μετά τη διαδικασία αυτή, η τελευταία θα πρέπει να παραδίδει το σώμα της επιταγής με την ένδειξη **"επεστράφη στον κομιστή"** ή παρόμοια ένδειξη και, στη συνέχεια, ο κομιστής αυτός να εμφανίζει και να σφραγίζει την επιταγή. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζει ότι αυτός θα είναι ο τελευταίος κομιστής και, επομένως, δικαιούται να εγείρει αγωγή αδικοπραξίας και να υποβάλλει έγκληση. Μάλιστα, η επιστροφή της επιταγής, ενδεχομένως, θα μπορούσε να συνοδεύεται και από κάποιο έγγραφο της τράπεζας, στο οποίο θα καταγράφεται η παραπάνω επιστροφή.

III. Οπισθογράφιση λόγω πληρεξουσιότητας

Επίσης, είναι συχνή στην πράξη η περίπτωση που την επιταγή την εμφανίζει στην τράπεζα προς είσπραξη, όχι ο πραγματικός δικαιούχος, αλλά πρόσωπο εξουσιοδοτημένο από αυτόν, που ενεργεί για λογαριασμό του, όπως υπάλληλος επιχείρησης ή εταιρίας κτλ. Στην περίπτωση αυτή φαίνεται στο σώμα της επιταγής ως τελευταίος κομιστής το πρόσωπο που την εμφανίζει στην τράπεζα, δηλαδή το πρόσωπο που έχει εξουσιοδοτηθεί προς τούτο και όχι ο πραγματικός δικαιούχος, που ουσιαστικά φαίνεται ως ο προηγούμενος οπισθογράφος. Η οπισθογράφιση αυτή ονομάζεται οπισθογράφιση λόγω

πληρεξουσιότητας. Στην περίπτωση αυτή, δικαίωμα για την άσκηση αγωγής αποζημιώσεως από αδικοπραξία και για την κατάθεση εγκλήσεως κατά του εκδότη έχει ο προηγούμενος οπισθογράφος και όχι ο τελευταίος κομιστής της επιταγής, που την εμφανίζει για πληρωμή, αλλά ενεργεί κατ' εξουσιοδότηση του προηγούμενου οπισθογράφου.

Στην πράξη, ωστόσο, και προκειμένου να αποφεύγεται κίνδυνος σύγχυσης ή αποδεικτικών δυσκολιών στα δικαστήρια, καλό είναι όταν οπισθογραφείται μια επιταγή λόγω πληρεξουσιότητας, δηλαδή σε κάποιο πρόσωπο μόνο για να την εμφανίσει για λογαριασμό του οπισθογράφου, να αναγράφεται ρητά η ρήτρα "λόγω πληρεξουσιότητας".

Στις περιπτώσεις που ο οπισθογράφος δεν προνόησε να θέσει την παραπάνω ρήτρα και έτσι δεν υπάρχει καμία μνεία στο σώμα της επιταγής για το γεγονός της πληρεξουσιότητας, ενδείκνυται να προβεί στην κατάθεση εγκλήσεως ή στην άσκηση αγωγής αποζημιώσεως ο προηγούμενος οπισθογράφος που έδωσε την εξουσιοδότηση και όχι ο φαινόμενος τελευταίος κομιστής, που ενεργεί κατ' εξουσιοδότηση. Στην περίπτωση αυτή, στο δικόγραφο θα πρέπει να αναλύεται και να εξηγείται η πληρεξουσιότητα και να εξηγείται κατά την ένδικη διαδικασία.